

ỨNG DỤNG KẾT QUẢ ĐÁNH GIÁ CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO NHẪM CẢI TIẾN CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC THỂ DỤC THỂ THAO ĐÀ NẴNG

ThS. Phạm Đình Tiệp, ThS. Nguyễn Thị Hải Vy

Trường Đại học Thể dục thể thao Đà Nẵng

Tóm tắt: Mục tiêu của hoạt động đảm bảo chất lượng (ĐBCL) là để “thiết lập, duy trì và cải tiến chất lượng, cũng như các tiêu chuẩn liên quan đến hoạt động giảng dạy, học tập, nghiên cứu và phục vụ cộng đồng” (Mạng lưới các trường đại học ASEAN, 2016). Một trong những cơ sở để thực hiện mục tiêu của ĐBCL là sử dụng kết quả đánh giá chương trình đào tạo. Các phương pháp nghiên cứu tài liệu, phương pháp nghiên cứu sản phẩm và phương pháp phỏng vấn sâu được sử dụng để tổng thuật việc sử dụng kết quả đánh giá chương trình đào tạo đối với hoạt động ĐBCL của đơn vị đào tạo, mô tả thực trạng sử dụng kết quả đánh giá đối với cải tiến hoạt động tổ chức và thực hiện chương trình đào tạo ở Trường Đại học Thể dục Thể thao Đà Nẵng (ĐH TDTTĐN). Trên cơ sở đó, những kiến nghị cho khoa/bộ môn và nhà trường để cải thiện hoạt động sử dụng kết quả đánh giá chương trình đào tạo được đề xuất.

Từ khóa: *Đánh giá, chương trình đào tạo, cải tiến*

Abstract: The objective of quality assurance activities is to “establish, maintain and improve the quality and standards related to teaching, learning, research and community service activities”. One of the bases for implementing the objective of quality assurance is to use the results of training program evaluation. Document research methods, product research methods and in-depth interview methods are used to summarize the use of training program evaluation results for quality assurance activities of training units, describe the current situation of using evaluation results for improving the organization and implementation of training programs at Danang Sport University. On that basis, recommendations for faculties and school to improve the use of training program evaluation results are proposed.

Keywords: *assessment, training program, improvement*

ĐẶT VẤN ĐỀ

Theo quy định của Luật Giáo dục Đại học, hoạt động kiểm định chương trình đào tạo (CTĐT) (tức là hoạt động đánh giá CTĐT được tổ chức kiểm định chất lượng giáo dục trong, ngoài nước đánh giá có chứng nhận đạt tiêu chuẩn hay không đạt) là yêu cầu bắt buộc đối với tất cả các cơ sở giáo dục đại học. Đây là một trong những hoạt động ĐBCL giáo dục đại học. Mục đích của đánh giá CTĐT là “để xác định xem CTĐT có đạt chất lượng theo yêu cầu hay không” nhằm cải tiến liên tục hệ thống ĐBCL, chứ không phải để xếp hạng.

Dựa vào tài liệu hướng dẫn đánh giá chất lượng CTĐT theo tiêu chuẩn AUN-QA, hoạt động sử dụng kết quả đánh giá CTĐT được thực hiện ngay từ khi chuẩn bị viết báo cáo tự đánh giá và đẩy mạnh khi được kiểm soát và quản lý khi có kết quả đánh giá chất lượng CTĐT. Theo dữ liệu thống kê, tất cả các CTĐT được đánh giá tại Trường ĐH TDTTĐN đều dựa trên Bộ tiêu chuẩn của Bộ giáo dục và đào tạo (GD&ĐT). Vậy thực trạng việc sử dụng kết quả đánh giá CTĐT theo Bộ tiêu chuẩn của Bộ GD&ĐT ở Trường ĐH TDTTĐN như thế nào? Những kiến nghị gì nên được đề xuất đối với các bên liên quan để hoạt động sử dụng kết quả đánh giá CTĐT được cải thiện? Các câu hỏi trên sẽ được trả lời qua nội dung của bài viết.

NỘI DUNG

1. Cách thức sử dụng kết quả đánh giá đối với việc cải tiến chương trình đào tạo theo hướng dẫn của Bộ tiêu chuẩn của Bộ GD&ĐT

Đánh giá CTĐT được hiểu với điểm chung là quá trình thu thập thông tin các bên liên quan để đo lường và đưa ra những nhận định mức độ CTĐT đáp ứng. Hoạt động sử dụng kết quả đánh giá CTĐT là quá trình sử dụng các thông tin, nhận định của hoạt động đánh giá CTĐT để cải tiến, điều chỉnh CTĐT.

Theo hướng dẫn của Bộ tiêu chuẩn Thông tư 04 Bộ GD&ĐT, hoạt động sử dụng kết quả đánh giá đối với việc cải tiến CTĐT được thực hiện ngay từ khi khoa/bộ môn thực hiện hoạt động tự đánh giá CTĐT (đây là bước chuẩn bị cho hoạt động đánh giá ngoài) và tiếp tục ngay sau khi CTĐT được đánh giá ngoài (được kiểm định chất lượng).

Hoạt động sử dụng kết quả đánh giá đối với giai đoạn chuẩn bị báo cáo tự đánh giá (Self-Assessment Report) thể hiện ở công việc “Trường và đội ngũ cán bộ, giảng viên rà soát lại hệ thống ĐBCL của đơn vị” và cải tiến. Hoạt động này được thể hiện cụ thể theo chu trình 4 bước PDCA: (1) Lập kế hoạch (P - Plan); (2) Triển khai (D - Do); (3) Kiểm tra (C - Check) và (4) Cải tiến (A - Act).

Ở bước Triển khai, hoạt động sử dụng kết quả đánh giá được thực hiện cụ thể ở hoạt động thu thập dữ liệu. Thu thập dữ liệu “giúp xác định hiện trạng của hoạt động ĐBCL cũng như xây dựng kế hoạch cải tiến, giúp nhà trường đáp ứng các tiêu chuẩn của Bộ GD&ĐT. Các giải pháp để thu hẹp khoảng cách cần được thực hiện trước khi tiến hành viết và rà soát báo cáo tự đánh giá”.

Ở giai đoạn Kiểm tra, hoạt động sử dụng kết quả đánh giá “liên quan đến việc thẩm định báo cáo tự đánh giá và rà soát hoạt động ĐBCL; thu thập ý kiến phản hồi để cải tiến. Cần thành lập một nhóm độc lập để thẩm định mức độ đáp ứng các báo cáo tự đánh giá và hệ thống ĐBCL so với yêu cầu của bộ tiêu chuẩn, tiêu chí. Nhóm này cần đề xuất những khuyến nghị cải tiến báo cáo tự đánh giá và thu hẹp “độ chênh” giữa hoạt động ĐBCL tại đơn vị với yêu cầu của bộ tiêu chuẩn”.

Giai đoạn Cải tiến “bao gồm việc thực hiện các khuyến nghị được đưa ra trong giai đoạn Kiểm tra cũng như hoàn thiện báo cáo tự đánh giá trước khi phổ biến nội dung báo cáo tự đánh giá đến các bên liên quan và chuẩn bị sẵn sàng cho đánh giá ngoài”.

Như vậy, ngay ở giai đoạn chuẩn bị báo cáo tự đánh giá, hoạt động sử dụng kết quả đánh giá để cải tiến CTĐT đã được thực hiện, từ việc lấy ý kiến các đối tượng liên quan đến hoạt động thu thập minh chứng, viết báo cáo nhận diện thực trạng xây dựng và thực hiện CTĐT của cơ sở đào tạo so với các tiêu chuẩn, tiêu chí đánh giá CTĐT. Kết quả của hoạt động sử dụng kết quả đánh giá được thể hiện trong nội dung báo cáo ở tất cả các tiêu chuẩn, tiêu chí bằng những giải pháp, cách

thức nhằm cải tiến những điểm tồn tại. Điều này được thể hiện qua nhận định của Tài liệu hướng dẫn Đánh giá chất lượng cấp chương trình đào tạo theo tiêu chuẩn của Bộ GD&ĐT, báo cáo tự đánh giá là khởi điểm cho hoạt động phối hợp cải tiến chất lượng giữa các đơn vị trong Trường và Khoa góp phần xây dựng kế hoạch cải tiến chất lượng trong những năm tiếp theo.

Sau khi hoạt động tự đánh giá hoàn tất, nếu Nhà trường, khoa/bộ môn muốn CTĐT được kiểm định chất lượng CTĐT, thì báo cáo tự đánh giá được sử dụng làm tài liệu phục vụ cho hoạt động này khi đã cải tiến những nội dung/hoạt động hạn chế. Hoạt động kiểm định CTĐT được đánh giá bởi tổ chức kiểm định bên ngoài, theo chu trình PDCA. Đoàn đánh giá ngoài dựa vào báo cáo tự đánh giá của đơn vị, những thông tin thu thập từ hoạt động phỏng vấn, quan sát và minh chứng được cung cấp, thực hiện đánh giá ngoài; trong đó cần phải xác định, thống nhất những nội dung, điểm tồn tại và cần cải tiến ở các tiêu chuẩn, tiêu chí. Tức là đoàn đánh giá ngoài phải xác định “độ chênh” giữa thực tiễn hoạt động của trường/khoa so với yêu cầu của bộ tiêu chuẩn của Bộ GD&ĐT để đưa ra khuyến nghị về những mặt cần cải thiện. Dựa vào kết quả đánh giá ngoài CTĐT, các Khoa lập kế hoạch thực hiện nội dung/hoạt động cần cải tiến.

Nói tóm lại, CTĐT từ khi được lên kế hoạch thực hiện kiểm định đến khi hoàn thành, hoạt động sử dụng kết quả đánh giá CTĐT được thực hiện dựa trên kết quả và khuyến nghị ở cấp nội bộ (đánh giá nội bộ/tự đánh giá) và đánh giá ngoài. Chính các đối tượng liên quan đến việc thu thập minh chứng và viết báo cáo là các đối tượng liên quan trực tiếp hoặc gián tiếp trong việc xây dựng và thực hiện CTĐT, nhận diện được những nội dung, hoạt động cần cải tiến và chủ động trong việc lên kế hoạch cải tiến. Ý kiến của nhóm đánh giá nội bộ và đánh giá ngoài CTĐT (đoàn kiểm định) bổ sung nguồn thông tin khách quan, có tính chất chuyên gia, đảm bảo độ tin cậy để nhận diện chính xác thực trạng và có thêm những khuyến nghị cần cải tiến.

2. Thực trạng sử dụng kết quả đánh giá chương trình đào tạo ở Trường Đại học TDTT Đà Nẵng

Trong bài viết này, thực trạng sử dụng kết quả đánh giá CTĐT được chúng tôi mô tả đối với 03 CTĐT Đại học được đánh giá theo Bộ tiêu chuẩn của Bộ GD&ĐT. Như vậy, dựa vào cách thức sử dụng kết quả đánh giá cho việc cải tiến CTĐT theo hướng dẫn của Bộ tiêu chuẩn của Bộ GD&ĐT, việc sử dụng kết quả đánh giá CTĐT được thực hiện ở 3 giai đoạn đánh giá: (1) Khoa/bộ môn tự đánh giá; (2) Đánh giá cấp Trường (do Phòng Khảo thí và Đảm bảo chất lượng giáo dục tham mưu tổ chức); (3) Đoàn đánh giá chất lượng CTĐT của Trung tâm Kiểm định chất lượng giáo dục - Đại học Đà Nẵng (TTKĐCLGD - ĐHĐN). Dựa trên các dữ liệu thu được từ nghiên cứu các báo cáo tự đánh giá CTĐT, các văn bản và quy trình liên quan đến sử dụng kết quả đánh giá và phỏng vấn các đối tượng quản lý khoa/bộ môn, chúng tôi nhận diện được thực trạng sử dụng kết quả đánh giá CTĐT để cải tiến CTĐT như sau:

a. Thể hiện ở các văn bản hành chính:

- Hoạt động sử dụng kết quả đánh giá CTĐT đã được thể hiện trong “Quy trình tự đánh giá và tham gia đánh giá ngoài theo bộ tiêu chuẩn của Bộ GD&ĐT”.
- Ban hành các kế hoạch cải tiến CTĐT sau 1 tháng nhận báo cáo đánh giá ngoài chính thức.
- Công văn yêu cầu nộp báo cáo cải tiến CTĐT sau 12 tháng lên kế hoạch cải tiến.
- Các biểu mẫu hỗ trợ, tham khảo cho việc lập kế hoạch và báo cáo cải tiến CTĐT sau đánh giá được gửi đến các bên liên quan.

b. Thể hiện ở việc giám sát và quản lý công tác cải tiến sau đánh giá CTĐT thông qua các hoạt động:

- Xây dựng kế hoạch năm học, quý/năm có nội dung giám sát và quản lý hoạt động cải tiến CTĐT.

- Giám sát việc nộp các văn bản theo nội dung của các công văn liên quan đến cải tiến CTĐT.

- Tư vấn, hỗ trợ cho khoa/bộ môn sau khi nhận được kế hoạch và báo cáo cải tiến CTĐT.

c. Thể hiện ở hoạt động sử dụng kết quả đánh giá CTĐT để cải tiến CTĐT của các khoa:

- Dựa vào minh chứng và báo cáo tự đánh giá của các Khoa chưa thấy các khoa/bộ môn tiến hành cải tiến CTĐT, ngay sau khi thu thập thông tin và nhận diện được thực tế đáp ứng yêu cầu so với các tiêu chuẩn tiêu chí đặt ra.

- Tất cả các Khoa thực hiện việc lập kế hoạch và báo cáo kết quả cải tiến CTĐT đối với các CTĐT được kiểm định.

- Các cải tiến được các khoa/bộ môn thể hiện là ở những tiêu chuẩn, tiêu chí liên quan trực tiếp tới sự chủ động, tự chủ của khoa/bộ môn. Những tiêu chuẩn, tiêu chí được khoa/bộ môn nhận định là “chưa được cải tiến” phần lớn liên quan đến các hoạt động/công việc như: cơ sở vật chất, tổ chức đào tạo, nhân sự, thư viện và tài chính. Điều này được cụ thể hóa khi các đối tượng được phỏng vấn trả lời “khoa không thể thực hiện việc cải tiến đối với những nội dung liên quan đến vấn đề chính sách của Nhà trường như các vấn đề kinh phí mời giảng viên, mời các nhà doanh nghiệp; vấn đề bồi dưỡng đào tạo, hay cơ sở vật chất...”. Trong khi đó, những vấn đề cần cải tiến theo khuyến nghị của Đoàn đánh giá thì cần thời gian dài, cần sự hỗ trợ, phối hợp ở từ nhiều phòng ban/trung tâm, chính sách của nhà trường.

3. Những ưu điểm và những điểm cần cải tiến đối với hoạt động sử dụng kết quả sau đánh giá CTĐT

3.1 Ưu điểm:

- Hoạt động sử dụng kết quả sau đánh giá CTĐT đã được cụ thể hóa bằng quy trình, kế hoạch;
- Có công văn yêu cầu cụ thể cho hoạt động lập kế hoạch và báo cáo hoạt động cải tiến CTĐT;
- Có thực hiện công tác tư vấn và hỗ trợ đối với kế hoạch cải tiến và báo cáo cải tiến CTĐT;
- Các khoa/bộ môn đã phát huy năng lực để cải tiến những nội dung/công việc trong khả năng có thể;

- Sau 1 năm cải tiến những hoạt động/nội dung được khuyến nghị thực hiện ở mức “chưa đạt” hoặc “đạt” vẫn được khoa/bộ môn tiếp tục cải tiến.

3.2 Điểm cần cải tiến:

- Việc xác định các cách thức cần cải tiến chưa được thể hiện ở các báo cáo tự đánh giá ngay giai đoạn tự nhận diện của các khoa/bộ môn. Các báo cáo còn nặng tính mô tả thực trạng dựa trên các nội dung tiêu chuẩn, tiêu chí;

- Nội dung/hoạt động cần được cải tiến từ các khuyến nghị của hội đồng đánh giá, kiểm định chất lượng CTĐT cần thực hiện trong thời gian dài hạn và có sự phối hợp các bên liên quan chưa được đưa vào trong chiến lược phát triển của trường, khoa/bộ môn;

- Chưa có quy trình về hoạt động quản lý sử dụng kết quả đánh giá để cải tiến chất lượng CTĐT;
- Hoạt động giám sát chỉ dựa trên kế hoạch và báo cáo, các minh chứng không được cung cấp trong báo cáo. Kết quả thực hiện sau cải tiến CTĐT không được giám sát;
- Chưa có lộ trình cụ thể cho mỗi nội dung/hoạt động cần cải tiến cần thực hiện trong thời gian dài;
- Chưa có sự phối hợp giữa các đơn vị trong toàn trường ở việc sử dụng kết quả đánh giá CTĐT.

4. Một số khuyến nghị đối với các bên liên quan

Dựa trên mục tiêu hoạt động đánh giá CTĐT, hướng dẫn việc sử dụng kết quả đánh giá và thực tiễn việc sử dụng kết quả đánh giá CTĐT, cũng như hướng tới việc sử dụng kết quả đánh giá CTĐT một cách hiệu quả, chúng tôi đề xuất các khuyến nghị sau đối với các bên liên quan:

4.1. Đối với các khoa/bộ môn có CTĐT được đánh giá

- Nhận thức đúng vai trò hoạt động tự đánh giá CTĐT, kiểm định CTĐT với mục đích cải tiến không ngừng CTĐT nhằm đảm bảo chất lượng đào tạo. Chính vì vậy, các khoa/bộ môn cần chủ động đề xuất và tiến hành thực hiện cải tiến CTĐT ngay ở giai đoạn tự đánh giá CTĐT;
- Đưa nội dung/hoạt động cần cải tiến vào chiến lược và kế hoạch hành động cụ thể của khoa/bộ môn;
- Tận dụng tối đa các nguồn lực của cơ sở tổ chức nhà trường và chủ động phối hợp các phòng ban, trung tâm liên quan đến nội dung/hoạt động cần được cải tiến;
- Cần xây dựng lộ trình dài hạn về hoạt động cải tiến CTĐT dựa trên sự tư vấn và hỗ trợ, cũng như đồng ý của Ban giám hiệu nhà trường.

4.2. Đối với Nhà trường

- Cần nhận diện và hệ thống các vấn đề được khuyến nghị từ kết quả đánh giá, kiểm định CTĐT để có những chiến lược, chính sách và giải pháp nhằm hỗ trợ cho các khoa/bộ môn thực hiện việc cải tiến khả thi và có hiệu quả như vấn đề tài chính, cơ sở vật chất, chính sách về nhân sự và hoạt động phối hợp thực hiện giữa các phòng ban/trung tâm;
- Cần bổ sung thêm những quy trình giám sát và hỗ trợ nhằm kiểm soát chặt chẽ chức năng, nhiệm vụ của đối tượng quản lý liên quan đến các công việc tư vấn, cung cấp minh chứng, lộ trình cải tiến.

KẾT LUẬN

CTĐT là “xương sống” toàn bộ hoạt động đào tạo ở cấp độ khác nhau. Một trong những cơ sở chủ yếu để cải tiến, phát triển CTĐT là dựa trên kết quả đánh giá, kiểm định CTĐT theo các bộ tiêu chuẩn của chính nước sở tại, hay của khu vực như Bộ tiêu chuẩn AUN-QA... Hoạt động sử dụng kết quả đánh giá cấp CTĐT theo Bộ tiêu chuẩn của Bộ GD&ĐT ở Trường ĐH TDTTĐN đã được cụ thể hóa ở các văn bản hành chính và công việc của các bên liên quan. Tuy nhiên, hoạt động sử dụng kết quả đánh giá CTĐT vẫn cần được cải tiến theo chu trình PDCA thông qua các chính sách, công cụ quản lý,... Khi các đối tượng liên quan chưa nhận thức đúng vai trò của đánh giá CTĐT và sử dụng kết quả đánh giá CTĐT, cũng như chưa có những chính sách quản lý, hỗ trợ, phối hợp giữa các bên liên quan, thì nhiều khuyến nghị để cải tiến CTĐT vẫn còn “để đó”, hoặc cách thức sử dụng kết quả đánh giá CTĐT chưa hiệu quả.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Thông tư số 38/2013/TT-BGDĐT ngày 29/11/2013 *Quy định về quy trình và chu kỳ kiểm định chất lượng chương trình đào tạo của các trường đại học, cao đẳng và trung cấp chuyên nghiệp.*
- [2]. Thông tư số 04/2016/TT-BGDĐT ngày 14/3/2016 ban hành *Quy định về tiêu chuẩn đánh giá chất lượng chương trình đào tạo các trình độ của giáo dục đại học.*
- [3]. Sổ tay đảm bảo chất lượng giáo dục trường Đại học TDTT Đà Nẵng (Tháng 10/2022)
- [4]. Trường Đại học TDTT Đà Nẵng (tháng 12/2023), *Báo cáo tự đánh giá CTĐT Ngành GDTC, HLTT, QLTDTT*, Tài liệu lưu hành nội bộ.
- [5]. Quốc hội (2018), *Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Giáo dục Đại học.*
- [6]. Mạng lưới các trường đại học Đông Nam Á (2016) (biên dịch), *Tài liệu hướng dẫn đánh giá chương trình đào tạo theo tiêu chuẩn AUN-QA*, NXB Đại học Quốc gia TP Hồ Chí Minh.